

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGGOZZI IŠVADA,
pateikta 2018 m. spalio 4 d.¹

Byla C-420/16 P

**Balázs-Árpád Izsák,
Attila Dabis
prieš**

Europos Komisiją

„Apeliacinis skundas – Piliečių iniciatyva „Sanglaudos politika, skirta regionų lygiateisiškumui ir regionų kultūrai išsaugoti“, pasiūlyta raginant Komisiją pateikti pasiūlymą dėl teisės akto, kuriuo tautinių mažumų gyvenami regionai įtraukiami į Sąjungos sanglaudos politiką –
Prašymas užregistruoti – Komisijos atsisakymas užregistruoti – Reglamento (ES) Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punktas – Akivaizdus nepateikimas į Komisijos įgaliojimus – Akivaizdus pobūdis – Įrodinėjimo pareiga – SESV 174 straipsnis – SESV 167 straipsnis – SESV 19 straipsnio 1 dalis“

I. Įvadas

1. Šioje byloje Balázs-Árpád Izsák ir Attila Dabis prašo panaikinti 2016 m. gegužės 10 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Izsák ir Dabis / Komisija* (T-529/13, EU:T:2016:282) (toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas atmetė jų ieškinį dėl 2013 m. liepos 25 d. Komisijos sprendimo C(2013) 4975 *final* atmesti prašymą užregistruoti 2013 m. birželio 18 d. Komisijai pasiūlytą Europos piliečių iniciatyvą „Sanglaudos politika, skirta regionų lygiateisiškumui ir regionų kultūrai išsaugoti“ (toliau – ginčijamas Komisijos sprendimas arba sprendimas atmesti prašymą) panaikinimo.

2. Pagrindinis klausimas, keliamas šiame apeliaciniame skunde, yra susijęs su motyvo, kuriuo remdamasis Bendrasis Teismas patvirtino Komisijos sprendimą atmesti prašymą užregistruoti pasiūlytą Europos piliečių iniciatyvą (toliau – pasiūlyta EPI), aiškinimu, t. y. kad ši iniciatyva „akivaizdžiai nepate[nka] į Komisijos įgaliojimus pateikti pasiūlymą dėl Sąjungos teisės akto siekiant įgyvendinti Sutartis“, kaip tai suprantama pagal 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 211/2011 dėl piliečių iniciatyvos (toliau – Reglamentas Nr. 211/2011)² 4 straipsnio 2 dalies b punktą.

3. Visų pirma manau, kad atsižvelgiant į kai kurių apeliacinio skundo pagrindų formuluotę, kuri kartais yra pernelyg bendro pobūdžio, dauguma šių pagrindų yra arba nepriimtini, arba nepagrįsti.

¹ Originalo kalba: prancūzų.

² OL L 65, 2011, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 94, 2012 3 30, p. 49.

4. Vis dėlto, kaip bus toliau matyti iš analizės, mano nuomone, kartu išnagrinėjus pirmąjį ir trečiąjį pagrindus, juos reikės pripažinti pagrįstais. Bendrasis Teismas suklydo, atmesdamas visus kaltinimus, grindžiamus SESV 4 straipsnio 2 dalies c punkto ir 174 straipsnio bei 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1059/2003 dėl bendro teritorinių statistinių vienetų klasifikatoriaus (NUTS) nustatymo³ 3 straipsnio 5 dalies, siejamos su šio reglamento 10 konstatuojamąja dalimi, klaidingu aiškinimu ir patvirtindamas ginčijamą Komisijos sprendimą, kuriuo buvo atmestas prašymas užregistruoti pasiūlytą iniciatyvą. Todėl, mano manymu, reikia panaikinti šią skundžiamo sprendimo dalį.

II. Ginčo aplinkybės, ginčijamas Komisijos sprendimas ir skundžiamas sprendimas

5. 2013 m. birželio 18 d. B.-Á. Izsák ir A. Dabis (toliau – apeliantai) kartu su kitais penkiais asmenimis pasiūlė Komisijai EPI „Sanglaudos politika, skirta regionų lygiateisiškumui ir regionų kultūrai išsaugoti“. Pasiūlyta EPI buvo siekiama, kad „vykdant Europos Sąjungos sanglaudos politiką ypatingas dėmesys būtų skiriamas regionams, kurie dėl jiems būdingų kultūrinių, religinių ar kalbinių ypatybių skiriasi nuo gretimų regionų“⁴.

6. 2013 m. liepos 25 d. priminusi Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies nuostatas ir išnagrinėjusi pirmiausia pasiūlytoje EPI nurodytas SESV nuostatas, taip pat „visus kitus galimus teisinius pagrindus“, Komisija atsisakė užregistruoti apeliančių pasiūlytą EPI, motyvuodama tuo, kad ši akivaizdžiai nepatenka į jos įgaliojimus pateikti pasiūlymą dėl Sąjungos teisės akto siekiant įgyvendinti Sutartis pagal Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punktą ir 3 dalį⁵.

7. 2013 m. rugsėjo 27 d. apeliantai Bendrajame Teisme pareiškė ieškinį dėl ginčijamo Komisijos sprendimo panaikinimo. Vieninteliu nurodytu ieškinio pagrindu, pateikiant įvairius kaltinimus, buvo siekiama, kad būtų konstatuota, jog Komisija pažeidė Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punktą. Šie kaltinimai buvo grindžiami, pirma, klaidingu SESV 4 straipsnio 2 dalies c punkto, SESV 174 straipsnio ir Reglamento Nr. 1059/2003 5 dalies, siejamos su šio reglamento 10 konstatuojamąja dalimi, aiškinimu, antra, klaidingu SESV 167 straipsnio aiškinimu, trečia, klaidingu SESV 19 straipsnio 1 dalies aiškinimu, ketvirta, klaidingu atsižvelgimu į Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nenurodytą informaciją ir, penkta, piktnaudžiavimu įgaliojimais ir gero administravimo principo pažeidimu⁶.

8. Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas išnagrinėjo įvairius kaltinimus, apeliančių pateiktus nurodant vienintelį pagrindą, atmetė ieškinį ir nurodė apeliantams padengti bylinėjimosi išlaidas.

III. Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimais

9. 2016 m. liepos 28 d. apeliantai pateikė apeliacinį skundą dėl skundžiamo sprendimo. Apeliaciniame skunde jie reikalauja, kad Teisingumo Teismas panaikintų skundžiamą sprendimą, išnagrinėtų bylą iš esmės ir panaikintų ginčijamą Komisijos sprendimą, o nepatenkinus šio reikalavimo – grąžintų bylą Bendrajam Teismui, jei manytų, kad šioje bylos stadijoje negalima priimti galutinio sprendimo, taip pat priteistų iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

10. Komisija Teisingumo Teismo prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.

3 OL L 154, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 14 sk., 1 t., p. 196.

4 Žr. pasiūlytos EPI II priedo 2 punktą.

5 Skundžiamo sprendimo 9 punktas.

6 Skundžiamo sprendimo 39 punktas.

11. Rumunijos ir Slovakijos vyriausybės, kurios įstojo į bylą, prašo Teisingumo Teismo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.
12. Vengrijos vyriausybė, kuri taip pat įstojo į bylą, prašo Teisingumo Teismo panaikinti skundžiamą sprendimą ir priimti sprendimą dėl bylos esmės arba, jei, Teisingumo Teismo nuomone, tam neįvykdytos sąlygos, grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl bylos esmės.
13. Pateikdami prašymą surengti teismo posėdį apeliantai taip pat nurodė tris papildomus pagrindus ir, remdamiesi šiais pagrindais bei kitais pagrindais, išdėstytais apeliaciniame skunde, prašė panaikinti skundžiamą sprendimą. Komisija savo rašytinėse pastabose atsakė, kad iš esmės šie papildomi reikalavimai yra nepriimtini, be to, neturi pagrindo.
14. Šalys buvo išklausytos 2018 m. balandžio 3 d. vykusiame Teisingumo Teismo posėdyje, išskyrus Slovakijos vyriausybę, kuriai jame nebuvo atstovauta.

IV. Teisinė analizė

Pirminės pastabos

15. Grįsdami savo apeliacinį skundą apeliantai nurodė penkis pagrindus, taip pat minėtame prašyme surengti teismo posėdį – tris papildomus pagrindus. Pirmasis pagrindas susijęs su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio pažeidimu ir 2015 m. kovo 4 d. Bendrojo Teismo procedūros reglamento (toliau – Bendrojo Teismo procedūros reglamentas)⁷ 92 straipsnio 1 dalies pažeidimu. Antrasis pagrindas grindžiamas ES sutarties 11 straipsnio 4 dalies ir Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkto pažeidimu. Trečiasis pagrindas – SESV 4 straipsnio 2 dalies c punkto ir 174 straipsnio pažeidimu. Ketvirtasis pagrindas – SESV 7 ir 167 straipsnių, ES sutarties 3 straipsnio 3 dalies, Chartijos 22 straipsnio ir nuostatų, susijusių su draudimu diskriminuoti, pažeidimu. Penktasis pagrindas – klaidingu sąvokos „piktnaudžiavimas teise“ aiškinimu Bendrajam Teismui priimant sprendimą dėl bylinėjimosi išlaidų. Trys papildomi pagrindai grindžiami gero administravimo principo pažeidimu, taip pat vienodo požiūrio principo nepaisymu ir galiausiai – tuo, kad pasiūlyta EPI nebuvo užregistruota iš dalies.
16. Nors apeliacinis skundas grindžiamas penkiais pagrindiniais ir trimis papildomais pagrindais, mano nuomone, šioje išvadoje didžiausią dėmesį reikia skirti antrojo–ketvirtojo pagrindų analizei. Be to, manau, kad reikia kitaip išdėstyti apeliacinį skundą, sujungiant pirmąjį ir trečiąjį pagrindus, kurie iš esmės susiję su priimant skundžiamą sprendimą apeliantams priskirta įrodinėjimo pareiga.
17. Pirmiausia pažymėtina, kad visi šio apeliacinio skundo pagrindai susiję su Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkte nustatyta sąlyga ir Bendrojo Teismo vykdyta Komisijos vertinimo to, kas akivaizdžiai nepatenka į jos įgaliojimus, kontrole.
18. Šiuo atžvilgiu visų pirma reikia paminėti, kad, kaip matyti iš Reglamento Nr. 211/2011 4 konstatuojamosios dalies ir 4 straipsnio 1 dalies paskutinės pastraipos, vykstant šiai registravimo procedūrai Komisija privalo Europos piliečių iniciatyvos (toliau – EPI arba piliečių iniciatyva) organizatoriams teikti pagalbą ir patarti, pirmiausia, kiek tai susiję su registravimo kriterijais. Taip pat pabrėžtina, kad, kaip priminta šio reglamento 10 konstatuojamojoje dalyje, sprendimas dėl pasiūlytos EPI registravimo, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 4 straipsnį, turi būti priimtas vadovaujantis gero administravimo principu, su kuriuo pirmiausia susijusi kompetentingai institucijai tenkanti pareiga

⁷ OL L 105, 2015, p. 1, iš dalies pakeistas 2016 m. liepos 13 d. (OL L 217, 2016, p. 71, 72 ir 73).

atlikti kruopštų ir nešališką tyrimą, atsižvelgiant, be kita ko, į visas svarbias konkrečios atvejo aplinkybes. Šie su gero administravimo principu siejami reikalavimai bendrai taikomi Sąjungos administracijos veiksams šiai bendraujant su visuomene, todėl ir teisės pateikti EPI, kaip piliečių dalyvavimo demokratiname Sąjungos gyvenime priemonės, kontekste⁸.

19. Reikia turėti galvoje, kad, atsižvelgiant į šią priemonę siekiamus tikslus, kaip antai nurodytus Reglamento Nr. 211/2011 1 ir 2 konstatuojamosiose dalyse, t. y. skatinti piliečių dalyvavimą ir daryti Sąjungą prieinamesnę, Komisija, gavusi pasiūlytą EPI, šio reglamento 4 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytą registravimo sąlygą turi aiškinti ir taikyti taip, kad būtų užtikrintas lengvas EPI įgyvendinimas⁹. Iš minėto reglamento 2 konstatuojamojoje dalyje nurodytų tikslų taip pat matyti, kad procedūros ir sąlygos, kurias reikia taikyti siekiant įgyvendinti EPI, turėtų būti aiškos, paprastos, lengvos taikyti ir atitikti EPI pobūdį. Nustatytos procedūros ir sąlygos turėtų pasiekti deramą teisių ir pareigų pusiausvyrą¹⁰.

20. Tik tuo atveju, jei pasiūlyta EPI, atsižvelgiant į jos dalyką ir tikslus, nustatytus remiantis privalomai arba prireikus papildomai pagal Reglamento Nr. 211/2011 II priedą organizatorių pateikta informacija, *akivaizdžiai nepatenka į Komisijos įgaliojimus*¹¹ pateikti pasiūlymą dėl teisės akto siekiant įgyvendinti Sutartis, Komisija gali atsisakyti registruoti šią pasiūlytą EPI pagal šio reglamento 4 straipsnio 2 dalies b punktą¹².

21. Apeliacinio skundo pagrindus reikia nagrinėti atsižvelgiant į šiuos argumentus.

A. Dėl pirmojo ir trečiojo pagrindų, grindžiamų SESV 4 straipsnio 2 dalies c punkto ir 174 straipsnio pažeidimu, taip pat įrodinėjimo pareigos paskirstymu

1. Skundžiamas sprendimas

22. Skundžiamo sprendimo 81 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad apeliantai neįrodė to, kad kai Sąjunga arba valstybės narės įgyvendina Sąjungos sanglaudos politiką, kyla grėsmė tautinių mažumų gyvenamiems regionams būdingoms specifinėms ypatybėms¹³. Be to, skundžiamo sprendimo 85 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad apeliantai taip pat neįrodė, jog tautinių mažumų gyvenamiems regionams būdingos specifinės etninės, kultūrinės, religinės ar kalbinės ypatybės gali būti laikomos dideliais ir nuolatiniiais demografiniais trūkumais, kaip tai suprantama pagal SESV 174 straipsnio trečią pastraipą.

23. Paskui skundžiamo sprendimo 86 punkte Bendrasis Teismas išnagrinėjo SESV 174 straipsnio trečią pastraipą¹⁴ ir 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinas Tarybos

⁸ Šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Anagnostakis / Komisija* (C-589/15 P, EU:C:2017:663, 46–48 punktai).

⁹ Šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Anagnostakis / Komisija* (C-589/15 P, EU:C:2017:663, 49 punktas).

¹⁰ Šiuo klausimu žr. Reglamento Nr. 211/2011 2 konstatuojamąją dalį.

¹¹ Išskirta mano.

¹² Šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Anagnostakis / Komisija* (C-589/15 P, EU:C:2017:663, 50 punktas).

¹³ Pasiūlytoje EPI jos organizatoriai „tautinių mažumų gyvenamus regionus“ apibrėžė kaip suderintą sąvoką, apimančią įvairius regionus ir geografinius sektorius, įskaitant geografines vietas, kuriose nėra administracinę kompetenciją turinčių struktūrų, savo tautinėmis, etninėmis, kultūrinėmis, religinėmis ar kalbinėmis ypatybėmis besiskiriančius nuo gretimų regionų.

¹⁴ SESV 174 straipsnio trečioje pastraipoje nustatyta, kad „šiuo požiūriu ypatingas dėmesys skiriamas <...> didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turinčioms vietovėms, pavyzdžiui, labai retai apgyvendintiems toliausiai į šiaurę esantiems regionams bei salų, pasienio ir kalnuotoms vietovėms.“

reglamentas (EB) Nr. 1083/2006¹⁵ (toliau – Reglamentas Nr. 1303/2013), 121 straipsnio 4 dalį¹⁶, ir konstatavo, kad pagal šias nuostatas sąvoka „trūkumas“ neapima trūkumų, kuriuos lemia tautinių mažumų gyvenamiems regionams būdingos specifinės etninės, kultūrinės, religinės arba kalbinės ypatybės.

24. Skundžiamo sprendimo 87 punkte Bendrasis Teismas pridūrė, kad „net jeigu tokias ypatybes būtų galima nagrinėti kaip atitinkamų regionų konkrečius demografinius duomenis, tai nereiškia, kad apskritai jas reikia laikyti trūkumu, kliudančiu minėtų regionų ekonominei plėtrai, palyginti su gretimais regionais“. Tiesa, Bendrasis Teismas pripažino, kad kalbiniai skirtumai gali lemti papildomas išlaidas vykdant sandorius arba sunkumus, susijusius su įdarbinimu. Tačiau jis buvo tos nuomonės, kad šios ypatybės tautinių mažumų gyvenamiems regionams gali suteikti ir tam tikrą konkurencinį pranašumą, pavyzdžiui, dėl tam tikro patrauklumo turistams arba daugiakalbystės.

2. Šalių argumentų santrauka

25. Apeliacinio skundo pirmąją pagrindą, mano manymu, reikia performuluoti, nes apeliantai iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas, jiems iš anksto nenurodęs įrodinėjimo pareigos apimtį, skundžiamo sprendimo 81 ir 85 punktuose nusprendė taip, kaip nurodyta pirma, paskui šio sprendimo 89 punkte dėl įrodymų stokos atmetė apeliančių pateiktą kaltinimą. Trečiasis pagrindas išplečia pirmąją pagrindą.

26. Pirma, apeliantai, iš esmės palaikomi Vengrijos vyriausybės, teigia, kad prieš priimdami skundžiamą sprendimą Bendrasis Teismas nenurodė šalims, jog jos turi įrodyti, kad tiek Sąjungai, tiek valstybėms narėms įgyvendinant Sąjungos sanglaudos politiką kyla grėsmė tautinių mažumų gyvenamiems regionams būdingoms specifinėms ypatybėms (skundžiamo sprendimo 81 punktas) ir kad tautinių mažumų gyvenamiems regionams būdingos specifinės etninės, kultūrinės, religinės ar kalbinės ypatybės gali būti laikomos dideliais ir nuolatiniais demografiniais trūkumais (skundžiamo sprendimo 85 punktas). Todėl skundžiamo sprendimo 87 punkte Bendrasis Teismas rėmėsi prielaidomis. Šio sprendimo 86 punkte Bendrasis Teismas pripažino išsamų SESV 174 straipsnio trečiojo pastraipoje pateikto sąrašo pobūdį, o šio sprendimo 87 punkte netiesiogiai pripažino galimybę jį išplėsti. Taigi Bendrojo Teismo motyvai yra prieštaraujantys.

27. Antra, apeliantai iš esmės tvirtina, kad Bendrasis Teismas pažeidė Chartijos 47 straipsnį¹⁷ ir rungimosi principą, taip pat Bendrojo Teismo procedūros reglamento 92 straipsnio 1 dalį¹⁸. Apeliantai, remdamiesi pirmiausia 2013 m. vasario 21 d. Sprendimu *Banif Plus Bank* (C-472/11, EU:C:2013:88, 29 punktas)¹⁹, teigia, jog tam, kad būtų įvykdyti reikalavimai, susiję su teise į teisingą bylos nagrinėjimą, svarbu, kad šalys žinotų tiek faktines, tiek teises aplinkybes, turinčias lemiamos reikšmės proceso baigčiai, ir galėtų pagal rungimosi principą dėl jų pareikšti savo poziciją.

15 Šioje nuostatoje nurodyta, kad [atsižvelgiama į] „4) tai, ar įtraukiamos šios vietovės, kurios turi didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų: a) salose esančios valstybės narės, kurios atitinka Sanglaudos fondo finansavimo reikalavimus, ir kitos salos, išskyrus salas, kuriose yra valstybės narės sostinė arba kurias su pagrindine valstybės teritorija jungia nuolatinė jungtis; b) kalnuotos vietovės, apibrėžtos valstybės narės nacionalinės teisės aktuose; c) retai (mažiau kaip 50 gyventojų viename kvadratiniam kilometre) ir labai retai (mažiau kaip 8 gyventojai viename kvadratiniam kilometre) apgyvendintos vietovės; d) įtraukiami atokiausi regionai, kaip nustatyta SESV 349 straipsnyje“.

16 OL L 347, 2013, p. 320.

17 Chartijos 47 straipsnyje „Teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą“ nustatyta:

„Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kiek įmanoma trumpesnę laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Kiekvienas asmuo turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas.

Asmenys, neturintys pakankamai lėšų, turi gauti nemokamą teisinę pagalbą, jei tai reikalinga užtikrinti teisę į veiksmingą teisingumą.“

18 Šioje nuostatoje įtvirtinta, kad „nutartimi, kurioje išdėstomi įrodytini faktai, Bendrasis Teismas skiria, kaip jis mano, tinkamas pasirengimo nagrinėti bylą priemones“.

19 Atrodo, apeliantai daro nuorodą į 2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Banif Plus Bank* (C-472/11, EU:C:2013:88) 30 punktą.

28. Trečia, Bendrasis Teismas taip pat nepagrįstai neatsižvelgė į statistinius duomenis, kuriuos prašymuose leisti įstoti į bylą pateikė *Județul Covasna* (Kovasnos apskritis, Rumunija) ir *Obec Debrad* (Debrado savivaldybė, Slovakija) (toliau abu kartu – prašymai leisti įstoti į bylą, pateikti pirmojoje instancijoje), įrodančius, kad tautinių mažumų gyvenami regionai pasižymi demografiniais trūkumais.

29. Komisija kartu su Rumunijos ir Slovakijos vyriausybėmis tvirtina, kad šie kaltinimai nepagrįsti. Komisijos teigimu, iš esmės būtent asmuo, kuris nurodo faktines aplinkybes savo prašymui pagrįsti, turi įrodyti jų tikrumą.

30. Komisija pažymi, kad skundžiamo sprendimo 80–89 punktuose Bendrasis Teismas iš esmės nenagrinėjo aplinkybių, minimų šio sprendimo 80 ir 85 punktuose, kaip faktinių aplinkybių, pagal taisykles, kuriomis reglamentuojama įrodinėjimo pareiga ir įrodymų rinkimas. Jis, priešingai, išaiškino atitinkamas teisės normas ir skundžiamo sprendimo 84 punkte padarė išvadą, kad nei ES sutarties 2 straipsnis, nei Chartijos 21 straipsnio 1 dalis, nei jokia kita Sąjungos teisės nuostata, skirta kovoti su diskriminacija, pirmiausia nuostatos, grindžiamos priklausymu tautinei mažumai, negali leisti Komisijai, įgyvendinant Sąjungos sanglaudos politiką, pateikti pasiūlymo dėl Sąjungos teisės akto, kurio dalykas ir turinys atitiktų siūlomo teisės akto dalyką ir turinį.

31. Nagrinėjamu atveju Komisija taikė aiškinimą, Bendrojo Teismo pateiktą 2016 m. balandžio 19 d. Sprendime *Costantini / Komisija* (T-44/14, EU:T:2016:223, 16–18 punktai). Šiuose punktuose Bendrasis Teismas iš esmės priminė, kad pagal ES sutarties 5 straipsnį Sąjungos kompetencijos ribų nustatymas grindžiamas suteikimo principu ir kad pagal ES sutarties 13 straipsnio 2 dalį kiekviena institucija veikia neviršydamą Sutartyse jai suteiktų įgaliojimų. Būtent su šiuo kontekstu yra susijęs Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punktas. Iš šios nuostatos formuluotės matyti, kad siekama nustatyti, ar nėra taip, jog pasiūlyta EPI akivaizdžiai nepatenka į jos įgaliojimus, Komisija atlieka pirmąją turimų duomenų analizę, be to, šioje nuostatoje patikslinama, kad šio reglamento 10 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyta, jog EPI užregistravimo atveju yra numatyta išsamesnė analizė.

3. Analizė

32. Pirma, mano nuomone, kaltinimas, susijęs su įrodymų, pateikiamų prašymuose leisti įstoti į bylą, pateiktuose pirmojoje instancijoje, priimtinumu, yra akivaizdžiai nepagrįstas. Pažymėtina, kad šiuose įrodymuose nurodomi statistiniai duomenys, jau išdėstyti prašymuose leisti įstoti į bylą, pateiktuose pirmojoje instancijoje, kuriuos Bendrojo Teismo pirmosios kolegijos pirmininkas atmetė 2015 m. gegužės 18 d. Nutartimi *Izsák ir Dabis / Komisija* (T-529/13, ES:ECLI:T:2015:325, nepaskelbta Rink.). Prie šio apeliacinio skundo vėl pridėti šie įrodymai. Tačiau, nagrinėjamu atveju pirmojoje instancijoje pateikti prašymai leisti įstoti į bylą buvo atmesti, todėl negalima priekaištauti Bendrajam Teismui dėl to, kad priimdamas sprendimą dėl esmės, t. y. skundžiamą sprendimą, jis neatsižvelgė į šiuose prašymuose pateiktus statistinius duomenis. Į šiuos įrodymus juo labiau negalima atsižvelgti vykstant apeliaciniam procesui, nes Teisingumo Teismas gali tikrinti Bendrojo Teismo sprendimo pagrįstumą tik atsižvelgdamas į faktines ir teises aplinkybes, susijusias su Bendrajame Teisme nagrinėtos bylos dalyku²⁰.

33. Antra, reikia atmesti kaltinimus, susijusius iš esmės su Bendrojo Teismo procedūros reglamento 92 straipsnio 1 dalies pažeidimu. Pagal šią nuostatą „nutartimi, kurioje išdėstomi įrodytini faktai, Bendrasis Teismas skiria, kaip jis mano, tinkamas pasirengimo nagrinėti bylą priemonės“. Tačiau apeliantai klaidingai aiškina šio reglamento 92 straipsnio 1 dalį, nes Bendrasis Teismas neprivalo jiems nurodyti patikslinti pateiktinius įrodymus. Iš tikrųjų Bendrasis Teismas *gali*, taikydamas proceso organizavimo priemonės²¹, savo iniciatyva imtis pasirengimo nagrinėti bylą priemonių, kaip numatyta

20 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirma pastraipa.

21 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 88 straipsnio 1 dalį. Išskirta mano.

minėto reglamento 91 straipsnyje. Bet iš suformuotos jurisprudencijos, kuria vadovaujuosi, matyti, kad tik Bendrasis Teismas sprendžia, ar reikia papildyti turimą informaciją apie jo nagrinėjamą bylą²². „Be to, pasirengimo nagrinėti bylą priemonių <...> skyrimas pagal <...> 91 straipsnį priklauso Bendrojo Teismo diskrecijai. Taigi jis gali savo nuožiūra nuspręsti, ar skirti tokias priemones, ar ne“²³.

34. Taigi apeliančių kaltinimą, kad Bendrasis Teismas turėjo jiems nurodyti pateikti papildomus įrodymus jų teiginiams pagrįsti, reikia atmesti.

35. Galiausiai, trečia, pagrindą, iš esmės grindžiamą SESV 4 straipsnio 2 dalies c punkto²⁴ ir 174 punkto pažeidimu bei įrodinėjimo pareigos, kylančios iš Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkto, paskirstymu, mano manymu, reikia pripažinti pagrįstu.

36. Primintina, kad pagal Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 3 dalį Komisija gali atsisakyti registruoti pasiūlytą EPI pirmiausia tuo atveju, jei neįvykdyta šio reglamento 4 straipsnio 2 dalies b punkte nustatyta sąlyga. Kaip teisingai pažymi apeliančiai, iš tikrųjų pažodžiui aiškinant minėtą reglamentą matyti, kad Komisija gali atsisakyti registruoti pasiūlytą EPI tik jeigu ji akivaizdžiai „nepatenka“ į Komisijos įgaliojimus²⁵. Prieveiksmis „akivaizdžiai“ pirmiausia reiškia, kad Komisija turi atlikti pirmąją bendro pobūdžio analizę, leidžiančią atmesti pasiūlytas EPI, kurios akivaizdžiai nepatenka į nė vienos iš Sutarčių nuostatų, leidžiančių jai pagrįsti Sąjungos kompetenciją, taikymo sritį²⁶, be to, pasiūlytos EPI užregistravimo atveju numatyta išsamesnė analizė²⁷.

37. Tam, kad būtų įvykdyta neigiama sąlyga, nustatyta Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkte, pasiūlytos EPI organizatoriai joje turi pažymėti, kad ji patenka į Komisijos įgaliojimus, nurodydami nuostatas, kurios, kaip mano, yra reikšmingos Komisijos kompetencijai pagrįsti. Komisija ir vėliau Bendrasis Teismas turi tikrinti, ar ši neigiama sąlyga tikrai įvykdyta.

38. Tai reiškia, kad, pirma, kilus abejonėms, susijusioms su pasiūlytos EPI, kuri *galbūt* patenka į Komisijos įgaliojimus, tikslu ir paskirtimi, Komisija turi užregistruoti pasiūlytą EPI. Antra, jei pasiūlyta EPI nepatenka į Komisijos įgaliojimus, bet Komisija neįrodo, kad tai akivaizdu, ši EPI gali būti užregistruota. Trečia, pasiūlyta EPI turi patekti į Komisijos įgaliojimus, bet negalima reikalauti, kad organizatoriai įrodytų, jog ji *akivaizdžiai patenka* į Komisijos įgaliojimus.

39. Tai patikslinus reikia įvertinti skundžiamame sprendime Bendrojo Teismo atliktą kontrolę, susijusią su „akivaizdžiu nepatekimu į Komisijos įgaliojimus“.

22 Pagal analogiją žr. 2007 m. lapkričio 22 d. Sprendimą *Sniace / Komisija* (C-260/05 P, EU:C:2007:700, 77 ir 78 punktai) ir 2005 m. vasario 3 d. Sprendimą *Comafrika ir Dole Fresh Fruit Europe / Komisija* (T-139/01, EU:T:2005:32, 171 punktas): „[nes] bylos medžiagoje esančių įrodymų ir posėdyje pateiktų paaiškinimų pakanka, kad jis galėtų priimti [sprendimą byloje].“ Be to, kaip pažymima skundžiamo sprendimo 21 punkte, kurį savo pastabose nurodė Rumunijos vyriausybė, remdamasis apeliančių pateiktais įrodymais Bendrasis Teismas, taikydamas Bendrojo Teismo procedūros reglamento 89 straipsnio 3 dalies b punkte numatytas proceso organizavimo priemones, paprašė pagrindinių bylos šalių raštu pateikti nuomonę dėl tam tikrų ginčo aspektų.

23 Šiuo klausimu žr. 2018 m. vasario 8 d. Nutartį *HB / Komisija* (C-336/17 P, EU:C:2018:74, 26 punktas).

24 Šioje nuostatoje nurodyta: „2. Pasidalijamajai Sąjungos ir valstybių narių kompetencijai priskiriamos šios pagrindinės sritys: <...> c) ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda <...>“.

25 Pagal *Larousse* žodyną būdvardis „akivaizdus“ reiškia „kurio pobūdis, tikrumas, autentiškumas yra visiškai aiškus“.

26 Apsiribojimas „akivaizdžiu nepatekimu į Komisijos įgaliojimus“ lemia tai, kad pasiūlyta EPI negali būti susijusi nei su sritimi, kurios neapima Sąjungos kompetencija, nei su dalyku – pavyzdžiui, su bendra užsienio ir saugumo politika, – kurį, tiesa, apima Sąjungos kompetencija, bet dėl kurio Komisija neturi įgaliojimų pateikti pasiūlymą. Iš tikrųjų pagal ES sutarties 17 straipsnio 2 dalį Komisija yra institucija, kuri galiausiai turi teisėkūros iniciatyvos teisę ir pateikia pasiūlymą dėl teisės akto, jei pasiūlyta EPI atitinka visus Reglamente Nr. 211/2011 nustatytus registravimo reikalavimus ir esmines sąlygas. Taip pat žr. U. Villani straipsnį M. T. D'Alessio, V. Kronenberger ir V. Placco sudarytame rinkinyje „De Rome à Lisbonne: les juridictions de l'Union européenne à la croisée des chemins. Mélanges en l'honneur de Paolo Mengozzi“, Bruylant, Briuselis, 2013, p. 202.

27 Šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 19 d. Sprendimą *Costantini ir kt. / Komisija* (T-44/14, EU:T:2016:223, 17 punktas) ir skundžiamo sprendimo 60 punktą.

40. Pirma, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 60 punkte teisingai priminė, kad pagal Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punktą Komisija turi atlikti pirmąją turimos informacijos analizę tam, kad įvertintų, ar nėra taip, kad siūloma EPI akivaizdžiai nepatenka į jos įgaliojimus. Skundžiamo sprendimo 61 punkte Bendrasis Teismas pabrėžė, kad nagrinėjamu atveju jis turi nustatyti, ar Komisija tinkamai taikė Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytą sąlygą.

41. Apeliantai šių vertinimų neginčija ir pažymėtina, kad jie analogiškai tiems, kuriuos Bendrasis Teismas pateikė 2016 m. balandžio 19 d. Sprendime *Costantini / Komisija* (T-44/14, EU:T:2016:223, 16–18 punktai), į kurį Komisija daro nuorodą savo rašytiniuose dokumentuose.

42. Nors dėl šių principų, kuriais turi vadovautis tiek Komisija, tiek Bendrasis Teismas, nekyla jokių klausimų, priešingai, nei savo atsiliepime į apeliacinį skundą teigia Komisija, jais remiantis byla iš esmės neišsprendžiama.

43. Antra, skundžiamo sprendimo 64–71 punktuose Bendrasis Teismas įvertino ginčijamo Komisijos sprendimo pagrįstumą, atsižvelgdamas į nuostatas, kurios, kaip teigė apeliantai pirmojoje instancijoje, klaidingai išaiškintos²⁸. Pasirėmęs šiuo vertinimu, skundžiamo sprendimo 72 punkte Bendrasis Teismas, atsižvelgęs į teisinį pagrindą, padarė išvadą, kad Komisija ginčijamame sprendime teisingai nusprendė, jog „SESV 174, 176, 177 ir 178 straipsniai negali būti laikomi teisiniu pagrindu siūlomam teisės aktui <...> priimti“. Skundžiamo sprendimo 73–76 punktuose plėtodamas ginčijamame sprendime Komisijos atliktą analizę Bendrasis Teismas patvirtina šį sprendimą ir nusprendžia, kad „Sąjungos teisės aktų leidėjas negali, nepažeisdamas ESS 4 straipsnio 2 dalies²⁹, priimti teisės akto, kuriuo <...> pagal savarankiškus kriterijus, o ne atsižvelgiant į atitinkamose valstybėse narėse egzistuojančią politinę, administracinę ir institucinę padėtį būtų nustatyti tautinių mažumų gyvenami regionai, kuriems gali būti skiriamas ypatingas dėmesys vykdant Sąjungos sanglaudos politiką“.

44. Vis dėlto, trečia, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 77 punkte sukonkretina savo analizę, pažymėdamas, jog „bet kuriuo atveju“ darant prielaidą, kad „tautinių mažumų gyvenami regionai gali atitikti atitinkamose valstybėse narėse egzistuojančius administracinius vienetų arba tokių vienetų junginius, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad tokiems regionams būdingų specifinių <...> ypatybių išsaugojimas nėra laikomas tikslu, galinčiu pateisinti Sąjungos teisės akto priėmimą remiantis SESV 174 <...> straipsniu“³⁰. Bendrojo Teismo teigimu, pagal SESV 174 straipsnį siekiami tikslai neatitinka pasiūlytoje EPI nurodytų tikslų, t. y. siekio išsaugoti tautinių mažumų gyvenamų regionų ypatybes, nes priemonėmis, priimamomis pagal šį straipsnį, siekiama skatinti visos Sąjungos darnią plėtrą, pirmiausia – sumažinti įvairių regionų plėtros lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimą, skiriant jiems ypatingą dėmesį. Skundžiamo sprendimo 79 punkte Bendrasis Teismas pažymi, kad apeliantai teigia, jog šiuo metu vykdoma Sąjungos politika neatitinka šių tikslų. Tačiau skundžiamo sprendimo 85 punkte Bendrasis Teismas nurodo, jog apeliantai neįrodė, kad tautinių mažumų gyvenamiems regionams būdingos ypatybės gali būti laikomos dideliais ir nuolatiniais demografiniais trūkumais, kaip tai suprantama pagal SESV 174 straipsnio trečią pastraipą. Nepaisant to, kad, Bendrojo Teismo nuomone, nepakako įrodymų, skundžiamo sprendimo 86 punkte, atsižvelgdamas į SESV 174 straipsnį ir Reglamento Nr. 1303/2013 121 straipsnio 4 dalies formuluotes³⁰, jis padarė išvadą, jog remiantis antrinės teisės ir Sutarčių nuostatomis negalima teigti, kad „sąvoka „didelis ir nuolatinis demografinis trūkumas“, kaip ji suprantama pagal SESV 174 straipsnio trečią pastraipą, gali apimti tautinių mažumų gyvenamiems regionams būdingas specifines etnines, kultūrines, religines arba kalbines ypatybes“.

28 Kalbama apie kaltinimus, grindžiamus SESV 4 straipsnio 2 dalies c punkto ir 174 straipsnio bei Reglamento Nr. 1059/2003 3 straipsnio 5 dalies, siejamomis su šio reglamento 10 konstatuojamąja dalimi, klaidingu aiškinimu.

29 Šioje nuostatoje nurodyta, kad „Sąjunga gerbia valstybių narių lygybę prieš Sutartis bei nacionalinį jų savitumą, neatsiejama nuo pagrindinių politinių bei konstitucinių jų struktūrų, įskaitant regioninę ir vietos savivaldą. Ji gerbia esmines valstybines jų funkcijas, įskaitant valstybės teritorinio vientisumo, viešosios tvarkos bei nacionalinio saugumo užtikrinimą. Kiekviena valstybė narė išimtinai išlieka atsakinga visų pirma už savo nacionalinį saugumą“.

30 Žr. 15 išnašą.

45. Ketvirta, skundžiamo sprendimo 87 punkte Bendrasis Teismas pažymi, kad „net jeigu tokias ypatybes būtų galima nagrinėti kaip atitinkamų regionų konkrečius demografinius duomenis, tai nereiškia, kad *apskritai*³¹ jas reikia laikyti trūkumu, kliudančiu minėtų regionų ekonominei plėtrai, palyginti su gretimais regionais“. Tiesa, Bendrasis Teismas pripažįsta, kad „tarp tokių regionų ir gretimų regionų esantys skirtumai, visų pirma kalbiniai, gali lemti tam tikras papildomas išlaidas vykdant sandorius arba tam tikrus sunkumus, susijusius su įdarbinimu“. Tačiau jis laikosi nuomonės, kad „tokių regionų ypatybės tai pat gali suteikti tam tikrą konkurencinį pranašumą, pvz., dėl tam tikro patrauklumo turistams arba daugiakalbystės“.

46. Skundžiamo sprendimo 89 punkte Bendrasis Teismas tuo remdamasis daro išvadą: „kadangi ieškovai nepateikė jokie įrodymo, nėra pagrindo manyti, jog tautinių mažumų gyvenamų regionų etninės, kultūrinės, religinės arba kalbinės ypatybės apskritai trukdo jų ekonominei plėtrai, palyginti su gretimais regionais, todėl šias ypatybes galima laikyti „dideliu ir nuolatinu demografiniu trūkumu“, kaip tai suprantama pagal SESV 174 straipsnio trečią pastraipą“.

47. Visa Bendrojo Teismo analizė, mano manymu, reiškia klaidingą SESV 174 straipsnio trečios pastraipos, siejamos su Komisijai tenkančios įrodinėjimo pareigos perkėlimu apelianams, aiškinimą.

48. Šiuo atžvilgiu primintina, jog SESV 174 straipsnyje nustatyta: „[k]ad skatintų visokeriopą darnią plėtrą, Sąjunga plėtoja ir vykdo savo veiklą, padedančią stiprinti jos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Sąjunga ypač siekia mažinti regionų plėtros lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų atsilikimą. Šiuo požiūriu ypatingas dėmesys skiriamas kaimo vietovėms, pramonės pereinamojo laikotarpio vietovėms bei didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turinčioms vietovėms, pavyzdžiui, labai retai apgyvendintiems toliausiai į šiaurę esantiems regionams bei salų, pasienio ir kalnuotoms vietovėms“.

49. Iš tikrųjų, kaip teisingai pažymėjo apelianai, iš SESV 174 straipsnio trečios pastraipos formuluotės matyti, kad atitinkami regionai šioje nuostatoje išvardyti neišsamiai, nes pavartotas žodis „pavyzdžiui“.

50. Skundžiamo sprendimo 86 punkte Bendrasis Teismas nurodė, kad atitinkamų regionų sąrašas yra išsamus, o šio sprendimo 72 punkte, darydamas nuorodą į ginčijamą Komisijos sprendimą, patvirtino Komisijos vertinimą, pagal kurį kalbama apie išsamų „trūkumų“ sąrašą.

51. Dėl trūkumų sąrašo pažymėtina, kad SESV 174 straipsnio trečioje pastraipoje nurodomos dvi jų rūšys: „gamtiniai trūkumai“ bei „dideli ir nuolatiniai demografiniai trūkumai“. Vis dėlto išsamus trūkumų rūšių pobūdis nereiškia, kad tautinių mažumų gyvenami regionai negali būti siejami su antrąja trūkumų rūšimi, nurodyta šioje nuostatoje. Iš tikrųjų, kaip minėta, reikalavimus atitinkančių regionų sąrašas nėra išsamus, nes juos išvardijant pavartotas žodis „pavyzdžiui“. Tačiau teigdamas, kad SESV 174 straipsnio trečioje pastraipoje pateikiamas regionų sąrašas yra išsamus, Bendrasis Teismas iš tautinių mažumų gyvenamų regionų atima galimybę būti įtrauktiems įgyvendinant pagal SESV 174 straipsnį vykdomą politiką.

52. Nesant tokios aiškinimo klaidos, neatmestina, kad pateikta EPI gali patekti į Komisijos įgaliojimus. Tačiau, kaip pabrėžta šios išvados 38 punkte, jei pateikta EPI gali patekti į Komisijos įgaliojimus, ši turi ją užregistruoti.

53. Ši klaida ypač akivaizdi atsižvelgiant į tai, kad Bendrasis Teismas patvirtino sprendimą atmesti prašymą, pabrėždamas, kad pasiūlyta EPI siekiama iš naujo apibrėžti sąvoką „regionas“, neatsižvelgiant į atitinkamose valstybėse narėse esančią politinę, administracinę ir institucinę padėtį – į kurią privaloma atsižvelgti įgyvendinant sanglaudos politiką, – nors SESV 174 straipsnio trečioje pastraipoje prie regionų, susijusių su šia politika, priskiriamos „pasienio vietovės“.

31 Išskirta mano.

54. Kadangi SESV 174 straipsnio trečioje pastraipoje vartojama tokia formuluotė, ši nuostata gali būti laikoma teisiniu pagrindu siekiant didinti regionų, esančių už nacionalinės teritorijos ribų, sanglaudą.

55. Šiomis aplinkybėmis, priešingai, nei Bendrasis Teismas nusprendė skundžiamo sprendimo 72 punkte, SESV 174 straipsnio trečia pastraipa gali būti laikoma tinkamu teisiniu pagrindu pateiktai EPI užregistruoti. Iš tikrųjų, kaip minėta šios išvados 38 punkte, vien šios galimybės pakanka, kad būtų įvykdyta Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkte nustatyta sąlyga.

56. Tai reiškia, kad, priešingai, nei Bendrasis Teismas nusprendė skundžiamo sprendimo 81, 85, 87 ir 89 punktuose, apeliantai neprivalėjo įrodyti, jog tautinių mažumų gyvenamiems regionams būdingos ypatybės gali reikšti didelius ir nuolatinius demografinius trūkumus, kaip tai suprantama pagal SESV 174 straipsnio trečią pastraipą, ir kad veikiau Komisija turėjo įrodyti, jog pasiūlyta EPI aiškiai nepatenka į jos įgaliojimus.

57. To, kad pasiūlyta EPI gali patekti į Komisijos įgaliojimus, pakanka.

58. Reikia pridurti, kad pasiūlytos EPI turinį gana griežtai riboja nustatyti reikalavimai. Iš Reglamento Nr. 211/2011 II priedo „Informacija, kurią reikia pateikti registruojant pasiūlytą piliečių iniciatyvą“ matyti, kad pasiūlytos iniciatyvos dalyko aprašą turi sudaryti ne daugiau kaip 200 ženklių, o ja siekiamų tikslų aprašą – ne daugiau kaip 500 ženklių. Tai privaloma pateikti informacija. Iniciatyvos organizatoriai, jei nori, gali priede pateikti papildomą informaciją ir teisės akto projektą.

59. Pasiūlyta EPI apribota ir esmės atžvilgiu, nes, kaip minėta³², ją pasiūlo piliečiai, kurie „nėra Sąjungos teisės specialistai“ ir kurie negali išmanyti visų Sąjungos sričių ir politikos krypčių. Iniciatyvos organizatoriai, kitaip, nei Europos Sąjungos ir nacionalinės institucijos, neturi visų duomenų, išteklių ir būdų, kurie nagrinėjamu atveju jiems leistų, siekiant geriau pagrįsti savo pateiktą EPI, įrodyti, kad šie regionai pasižymi trūkumais, nes įgyvendinant Sąjungos sanglaudos politiką kyla grėsmė tautinių mažumų gyvenamiems regionams būdingoms specifinėms ypatybėms, ir kad šie trūkumai nuolat kliudo šių regionų ekonominei plėtrai.

60. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, visiškai nelogiška ir neproporcinga tokią įrodinėjimo pareigą perkelti iniciatyvos organizatoriams³³.

61. Be to, kyla klausimas, ką turėjo įrodyti apeliantai, jei Bendrasis Teismas rėmėsi klaidinga prielaida, kad SESV 174 straipsnio trečioje pastraipoje pateikiamas regionų sąrašas yra išsamus.

62. Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad kartu išnagrinėtus apeliacinio skundo pirmąjį ir trečiąjį pagrindus, mano nuomone, reikia pripažinti pagrįstais.

B. Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo, grindžiamo ES sutarties 11 straipsnio 4 dalies ir Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkto pažeidimu

63. Apeliacinio skundo antrąjį pagrindą sudaro dvi dalys. Pirma dalis grindžiama teisės klaida, kurią padarė Bendrasis Teismas, klaidingai apibendrinęs pasiūlytos EPI turinį. Antra dalis – tuo, kad Bendrasis Teismas nepakankamai motyvavo savo sprendimą, taip pat ES sutarties 11 straipsnio 4 dalies ir Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkto pažeidimu.

³² Šiuo klausimu žr. mano išvadą, pateiktą byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Anagnostakis / Komisija* (C-589/15 P, EU:C:2017:175, 2 punktas).

³³ Šiuo klausimu žr. Organ J., „Decommissioning Direct Democracy? A Critical Analysis of Commission Decision-Making on the Legal Admissibility of European Citizens Initiative Proposals“, *European Constitutional Law Review*, Nr. 10, 2014, p. 422–443.

1. Dėl antrojo pagrindo pirmos dalies, grindžiamos klaidingu pateiktos EPI turinio aiškinimu

a) Šalių argumentų santrauka

64. Apeliantai pirmiausia teigia, kad skundžiamo sprendimo 73 ir 74 punktuose Bendrasis Teismas klaidingai apibendrina pateiktos EPI turinį ir su ja susijusią papildomą informaciją. Jie tvirtina, kad pritardamas Komisijos argumentams Bendrasis Teismas klaidingai suvokė pateiktos EPI turinį, ne taip, kaip buvo organizatorių pateiktoje EPI. Todėl Bendrasis Teismas neteisėtai atmetė apeliantų ieškinį. Savo dublike, pateiktame prieš priimant 2017 m. birželio 20 d. Nutartį dėl ištaisymo *Izsāk ir Dabis / Komisija* (T-529/13, EU:T:2017:429, nepaskelbta Rink., toliau – 2017 m. birželio 20 d. Nutartis dėl ištaisymo), apeliantai pakartoja savo kaltinimą, neatsižvelgdami į skundžiamo sprendimo kalbinę versiją, kuria remtųsi Teisingumo Teismas³⁴.

65. Be to, apeliantų teigimu, pateikta EPI atitinka ES sutarties 11 straipsnio 4 dalį³⁵, nes tenkina pirmąją joje nustatytą sąlygą, t. y. tai, kad iniciatyvos turi imtis piliečiai, *manydami*, jog, siekiant įgyvendinti Sutartį, tam tikru klausimu reikia priimti Sąjungos teisės aktą. Pasiūlyta EPI atitinka ir antrąją sąlygą, pagal kurią Komisija turi turėti įgaliojimus, leidžiančius jai pateikti atitinkamą pasiūlymą pagal ES sutarties 11 straipsnio 4 dalį, ir registravimas nėra draudžiamas pagal Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punktą³⁶. Iš tikrųjų apeliantai išsamiai paaiškino, kad Komisija, remdamasi sąvoka „pasidalijamoji kompetencija“, galėjo pateikti pasiūlymą, kuris priklauso Sąjungos kompetencijai, turimai pagal Steigiamąsias sutartis, ir kuris atitinka organizatorių pateiktą EPI. Organizatoriai nesiekė, kad pagal prie pasiūlytos EPI pridėtą aktą valstybės narės apibrėžtų šią sąvoką ar pateiktų regionų sąrašą. Tai netgi nebūtina, nes sanglaudos politika, priklausanti Sąjungos ir valstybių narių pasidalijamajai kompetencijai, leidžia, pirma, Sąjungai apibrėžti sąvoką „tautinės mažumos gyvenamas regionas“ ir šiems regionams taikytino teisinio pagrindo svarbiausius aspektus, antra, valstybėms narėms nurodyti tuos iš jų teritorinių vienetų, kuriuos jos nori priskirti šiai sąvokai, apibrėžtai atitinkamame teisės akte, jį papildydamos, ir galiausiai, trečia, Komisijos pasiūlyto teisės akto priede konkrečiai nurodyti regionus, kuriuos valstybės narės laiko tautinių mažumų gyvenamais regionais.

66. Komisija, palaikoma Rumunijos ir Slovakijos vyriausybių, teigia, kad antrojo pagrindo pirmą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą ir bet kuriuo atveju kaip nereikšmingą.

b) Analizė

67. Ši dalis, mano nuomone, yra iš dalies akivaizdžiai nepagrįsta ir iš dalies akivaizdžiai nepriimtina.

68. Pirma, apeliantai teigia, kad pasiūlytos EPI turinys ir su ja susijusi papildoma informacija skundžiamo sprendimo 73 ir 74 punktuose buvo klaidingai apibendrinti.

69. Šiuo atžvilgiu pirmiausia reikia konstatuoti, kad apeliantai nenurodo jokios skundžiamame sprendime pateiktos informacijos, kuria galėtų pagrįsti savo kaltinimą, susijusį su šio sprendimo 74 punktu³⁷.

34 Primintina, kad iš skundžiamo sprendimo versijos vengrų kalba išaisyto punkto matyti, jog sąvoka „tautinės mažumos gyvenamas regionas“ turėjo būti apibrėžta ir pateiktas tautinių mažumų gyvenamų regionų sąrašas būtent prie pasiūlytos EPI pridėtame akte, o ne ją turėjo apibrėžti valstybės narės, kaip nurodyta skundžiamo sprendimo versijos vengrų kalba ankstesniame punkte.

35 Šioje nuostatoje nurodyta, kad „ne mažiau kaip milijonas reikšmingos valstybių narių dalies piliečių, manydami, kad Sutartims įgyvendinti reikalingas Sąjungos teisės aktas, gali imtis iniciatyvos raginti Europos Komisiją, kad ji, neviršydamą savo įgaliojimų, pateiktų tuo klausimu atitinkamą pasiūlymą“.

36 Šioje nuostatoje patikslinama, kad „per du mėnesius nuo II priede nurodytos informacijos gavimo dienos Komisija registruoja pasiūlytą piliečių iniciatyvą, suteikdama jai unikalų numerį, ir išsiunčia patvirtinimą organizatoriams, jei laikomasi šių sąlygų: <...> b) nėra taip, kad pasiūlyta piliečių iniciatyva akivaizdžiai nepatektų į Komisijos įgaliojimus pateikti pasiūlymą dėl Sąjungos teisės akto siekiant įgyvendinti Sutartį“.

37 Skundžiamo sprendimo 74 punkte Bendrasis Teismas tik apibendrina kriterijus, kuriais remiantis pagal pasiūlytą EPI turi būti apibrėžti tautinių mažumų gyvenami regionai.

70. Dėl skundžiamo sprendimo 73 punkto antro sakinio pažymėtina, kad jo versijoje proceso kalba, t. y. vengrų kalba, buvo padaryta klaida, kuri ištaisyta 2017 m. birželio 20 d. nutartimi dėl ištaisymo.

71. Iki šio ištaisymo skundžiamo sprendimo versijoje vengrų kalba 73 punkto antrame sakinyje buvo pažymėta, kad „siūlomame akte visų pirma valstybėms narėms turėjo būti *nurodyta* laikytis įsipareigojimų tautinėms mažumoms <...>, *apibrėžti* pačią sąvoką „tautinės mažumos gyvenamas regionas“, ją įtraukiant į sąvoką „regionas“, kaip šis suprantamas pagal SESV 174–178 straipsnius, ir nustatyti [sudaryti] tautinių mažumų gyvenamų regionų <...> pavadinimų sąrašą <...>“³⁸.

72. Kalbant apie šį skundžiamo sprendimo punktą, pažymėtina, kad versija vengrų kalba nuo visų kitų kalbinių versijų skyrėsi tuo, kad pagal ją pasiūlytoje EPI ne Sąjunga, o valstybės narės siūlomame akte buvo raginamos apibrėžti tautinės mažumos gyvenamą regioną ir sudaryti tautinių mažumų gyvenamų regionų sąrašą³⁹.

73. Tiesa, 2017 m. birželio 20 d. Nutartis dėl ištaisymo buvo priimta vykstant rašytinei šio apeliacinio proceso daliai, tačiau apeliantai ir po šios nutarties priėmimo pakartojo kaltinimą, susijusį su skundžiamo sprendimo versijos vengrų kalba 73 punktu, nors akivaizdi klaida, padaryta šioje versijoje, jau buvo pagrįstai ištaisyta minėta nutartimi.

74. Taigi šio kaltinimo, grindžiamo netiksliu pasiūlytos EPI turinio, nurodyto pradinėje skundžiamo sprendimo versijoje vengrų kalba, apibendrinimu, akivaizdžiai negalima pripažinti pagrįstu, nes jis paremtas klaidingu faktiniu teiginiu.

75. Užbaigiant antrojo pagrindo pirmos dalies pirmojo aspekto analizę bet kuriuo naudingų tikslų pažymėtina, kad apeliantų argumentas, pagal kurį, jei Teisingumo Teismas teiktų pirmenybę kitai kalbinei versijai nei versijai proceso kalba, kuri vienintelė yra autentiška, būtų pažeistas Teisingumo Teismo jurisprudencijos nuoseklumas ir teisinio saugumo principas, neturi faktinio pagrindo, nes vienintelė autentiška skundžiamo sprendimo 73 punkto antro sakinio versija minėta kalba yra 2017 m. birželio 20 d. nutartimi dėl ištaisymo ištaisyta versija.

76. Antra, apeliantai tvirtina, kad Bendrojo Teismo teiginys, pagal kurį Komisija pagrįstai manė, jog SESV 174 ir 176–178 straipsniai negali būti laikomi teisiniu pagrindu siūlomam aktui priimti, yra grindžiamas klaidingu ES sutarties 11 straipsnio 4 dalies ir Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkto aiškinimu. Iš tikrųjų, viena vertus, piliečiai manė, kad teisės aktas būtinas. Kita vertus, numatomas aktas susijęs su sanglaudos politika, taigi, apeliantų nuomone, priklauso pasidalijamosios kompetencijos sričiai. Todėl prie pasiūlytos EPI pridėtame teisės akte valstybės narės nėra įpareigojamos apibrėžti sąvoką „tautinės mažumos gyvenamas regionas“ ar sudaryti regionų sąrašą.

77. Tiesa, iš ES sutarties 11 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos matyti, jog „pilieč[iams] man[ant], kad Sutartims įgyvendinti reikalingas Sąjungos teisės aktas“, organizatoriai „[ragina] <...> Komisiją, kad ji, neviršydamą savo įgaliojimų, pateiktų tuo klausimu atitinkamą pasiūlymą“. Tačiau ES sutarties 11 straipsnio 4 dalies antroje pastraipoje nustatytos tam tikros EPI pasiūlymo Komisijai sąlygos, pažymint, kad SESV 24 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodytame reglamente – Reglamente Nr. 211/2011 – nustatoma visa EPI pasiūlymo tvarka ir sąlygos.

³⁸ Išskirta mano.

³⁹ Be to, kaip pabrėžė Komisija, ginčijamame punkte buvo nuoroda į skundžiamo sprendimo 7 punktą, kuriame pateikiama pasiūlytos EPI santrauka, neiškraipant jos turinio.

78. Be to, primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją nagrinėdamas apeliacinį skundą Teisingumo Teismas iš esmės kompetentingas tik ištirti pirmojoje instancijoje nagrinėtų pagrindų teisinį vertinimą⁴⁰. Apeliacinis skundas pateikiamas tik teisės klausimais ir turi būti grindžiamas pagrindais, susijusiais su Bendrojo Teismo kompetencijos trūkumu, Bendrajame Teisme padarytais proceso tvarkos pažeidimais, neigiamai paveikusiais apelianto interesus, arba Bendrojo Teismo padarytu Sąjungos teisės pažeidimu.

79. Tik Bendrasis Teismas turi kompetenciją nustatyti faktines aplinkybes, išskyrus atvejus, kai jo išvados iš esmės neatitinka jam pateiktos bylos medžiagos, ir vertinti pateiktus įrodymus.

80. Kaip teigia Komisija, Teisingumo Teismas, aiškindamas ginčijamą Komisijos sprendimą, turi remtis atliktu faktinių aplinkybių konstatavimu ir vertinimu, nebent šios būtų iškraipytos, taigi tai nėra savaime Teisingumo Teismo kontrolei priklausantis teisės klausimas⁴¹.

81. Vis dėlto apeliaciniame skunde ne tik konkrečiai nenurodyti skundžiamo sprendimo punktai, kuriuose Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, ir argumentai iš esmės pateikti tik nurodant „priešingai, nei teigiama skundžiamame sprendime atliktoje analizėje“, bet ir tvirtinama, jog organizatoriai nesiekė, kad pagal siūlomą teisės aktą valstybės narės būtų įpareigosios apibrėžti sąvoką „tautinės mažumos gyvenamas regionas“ ar sudaryti regionų sąrašą, ir kad net nėra tokios būtinybės, nes sanglaudos politika priklauso Sąjungos ir valstybių narių pasidalijamajai kompetencijai. Taigi apeliantai siekia užginčyti atliktą faktinių aplinkybių konstatavimą ir vertinimą.

82. Šį kaltinimą reikia atmesti kaip nepriimtina. Tai reiškia, kad antrojo pagrindo pirma dalis yra iš dalies nepagrįsta ir iš dalies nepriimtina.

2. Dėl antrojo pagrindo antros dalies, grindžiamos motyvų stoka ir ES sutarties 11 straipsnio 4 dalies ir Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkto pažeidimu

83. Antra dalis susijusi su Bendrajam Teismui tenkančia pareiga motyvuoti ir ES sutarties 11 straipsnio 4 dalies ir Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkto pažeidimu.

a) Šalių argumentų santrauka

84. Apeliacinio skundo antrojo pagrindo antroje dalyje apeliantai, palaikomi Vengrijos vyriausybės, iš esmės teigia, kad skundžiamu sprendimu pažeidžiamas Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punktas. Iš tikrųjų pažodžiui aiškinant šį reglamentą matyti, kad Komisija gali atsisakyti registruoti piliečių iniciatyvą tik kai akivaizdžiai „nėra taip“, kad ji nepatenka į jos įgaliojimus.

85. Taigi Reglamento Nr. 211/2011 tekstas reiškia, kad pateikta EPI gali būti įvairių formų atsižvelgiant į Sąjungos kompetenciją. Pirma, jei neatlikus išsamesnės analizės galima konstatuoti, kad pasiūlyta EPI nepriklauso Sąjungos kompetencijai, t. y. kad ji nėra susijusi su Sutartyse apibrėžtomis Sąjungos išimtinės ar pasidalijamosios kompetencijos sritimis, Komisija turi atsisakyti ją užregistruoti. Antra, jei pasiūlyta EPI nepriklauso Sąjungos kompetencijai, bet tai gali būti nustatyta tik atlikus išsamią analizę arba tai nėra akivaizdu, Komisija vis dėlto turi ją užregistruoti. Bet jeigu buvo surinktas reikiamas parašų skaičius, Komisija, užbaigdama minėto reglamento 10 straipsnyje aprašytą procedūrą, turi nešiimti papildomų veiksmų, nurodydama, kodėl mano, kad neturi būtinų įgaliojimų.

40 Šiuo klausimu žr. 2017 m. sausio 26 d. Sprendimą *Masco ir kt. / Komisija* (C-614/13 P, EU:C:2017:63, 32 punktas), 2017 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Anagnostakis / Komisija* (C-589/15 P, EU:C:2017:663, 55 punktas), 2014 m. balandžio 30 d. Sprendimą *FLSmidth / Komisija* (C-238/12 P, EU:C:2014:284, 42 punktas) ir 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimą *ASPLA / Komisija* (C-35/12 P, EU:C:2014:348, 39 punktas).

41 Šiuo klausimu žr. mano išvadą, pateiktą byloje *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (C-45/15, EU:C:2016:658, 72 punktas), taip pat 2017 m. birželio 15 d. Sprendimą *Ispanija / Komisija* (C-279/16 P, EU:C:2017:461, 36 punktas) ir 2015 m. gruodžio 3 d. Sprendimą *PP Nature-Balance Lizenz / Komisija* (C-82/15 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2015:796, 26 ir 27 punktai).

86. Vis dėlto, apeliančių teigimu, sprendime atmesti prašymą užregistruoti pasiūlytą EPI Komisija nurodė, kad „priėmė sprendimą atmesti *išsamiai*⁴² išnagrinėjusi šioje iniciatyvoje nurodytas nuostatas, taip pat visus kitus galimus teisinius pagrindus“. Jei pasiūlytos EPI dalykas „akivaizdžiai nepate[ko] į Komisijos įgaliojimus pateikti pasiūlymą dėl Sąjungos teisės akto siekiant įgyvendinti Sutartis“, apeliančių teigimu, neaišku, kodėl – pasiūlytai EPI akivaizdžiai nepatenkant į Komisijos įgaliojimus – buvo būtina atlikti išsamią analizę.

87. Taigi, apeliančių nuomone, Bendrasis Teismas neįvykdė pareigos motyvuoti, nustatytos Bendrojo Teismo procedūros reglamento 117 straipsnio m punkte⁴³, nes nenusprendė dėl aiškinimo, susijusio su akivaizdžiu nepatekimo į įgaliojimus pobūdžiu.

88. Komisija, palaikoma Rumunijos ir Slovakijos vyriausybių, teigia, kad ir antrojo pagrindo antrą dalį, ir visą šį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstus.

b) Analizė

89. Visų pirma pažymėtina, kad, kaip priminta šios išvados 78 ir 79 punktuose, kaltinimo, susijusio su sprendime atmesti prašymą pateikto Komisijos vertinimo apimtimi, atsižvelgiant, viena vertus, į reikšmingomis laikomas nuostatas bei visus kitus galimus teisinius pagrindus ir, kita vertus, į pateiktos EPI, nors ji akivaizdžiai nepatenka į Komisijos įgaliojimus, vertinimo apimtį, analizė siejasi ne su pirmojoje instancijoje išnagrinėtų pagrindų teisiniu vertinimu, o su faktinių aplinkybių vertinimu.

90. Mano nuomone, neįmanoma įvertinti šio kaltinimo neginčijant konstatuotų faktinių aplinkybių ir jų vertinimo. Todėl šis kaltinimas yra nepriimtinas.

91. Be to, pagrindinis kaltinimas, pateiktas apeliacinio skundo antrojo pagrindo antroje dalyje, susijęs su skundžiamame sprendime pateiktą Bendrojo Teismo motyvų apimtimi, yra ir nereikšmingas, ir nepriimtinas.

92. Apeliantai iš esmės teigia, kad Bendrasis Teismas neįvykdė pareigos motyvuoti, nustatytos Bendrojo Teismo procedūros reglamento 117 straipsnio m punkte. Iš tikrųjų, apeliančių teigimu, Bendrasis Teismas tik iš dalies įvertino pateiktą EPI, kaip nepatenkančią į Komisijos įgaliojimus, nenusprendęs dėl to, ar ji „akivaizdžiai nepatenka į įgaliojimus“.

93. Pagal suformuotą jurisprudenciją reikia skirti pareigą motyvuoti kaip esminį procedūrinį reikalavimą, kuris gali būti keliamas nurodant pagrindą, grindžiamą tuo, kad sprendimas nepakankamai motyvuotas ar netgi nemotyvuotas, nuo motyvų pagrįstumo kontrolės, kuri priskirtina teisės akto teisėtumo iš esmės kontrolei ir reiškia tai, kad teismas turi patikrinti, ar motyvai, kuriais grindžiamas aktas, nėra klaidingi. Iš tikrųjų kalbama apie dviejų skirtingų rūšių kontrolę, lemiančią skirtingus Bendrojo Teismo vertinimus⁴⁴.

94. Kadangi pareigos motyvuoti neįvykdymas susijęs su skundžiamo sprendimo punktais, kuriuos, išnagrinėjęs apeliacinio skundo pirmąjį ir trečiąjį pagrindus, siūlau panaikinti, jos neįvykdymas neturi reikšmės. Iš tikrųjų, jei Teisingumo Teismas pripažins, kaip siūlau, šiuos du pagrindus pagrįstais, jis būtinai išnagrinės motyvų, susijusių su vertinimu, „kurį atliko Bendrasis Teismas, konstatuodamas akivaizdų nepatekimą į Komisijos įgaliojimus“, pagrįstumą.

⁴² Išskirta mano.

⁴³ Šiame punkte nustatyta: „Sprendime nurodoma: <...> m) motyvai“.

⁴⁴ Šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Anagnostakis / Komisija* (C-589/15 P, EU:C:2017:663, 42 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).

95. Tiek, kiek ši dalis susijusi su kitais skundžiamo sprendimo punktais, apeliantai nepatikslo, kurie šio sprendimo punktai yra nemotyvuoti.

96. Taigi antrojo pagrindo antrą dalį reikia atmesti, todėl galiausiai jis visas yra iš dalies nepriimtinas ir iš dalies nepagrįstas.

C. Dėl ketvirtojo pagrindo, grindžiamo SESV 7 ir 167 straipsnių, ES sutarties 3 straipsnio 3 dalies, Chartijos 22 straipsnio ir nuostatų, susijusių su draudimu diskriminuoti, pažeidimu

1. Skundžiamas sprendimas

97. Skundžiamo sprendimo 91–104 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo apeliančių argumentą, pagal kurį Komisija klaidingai nusprendė, kad pasiūlyta EPI akivaizdžiai nepatenka į jos įgaliojimus, nes neprisideda prie SESV 167 straipsnyje nustatyta Sąjungos kultūros politika siekiamų tikslų įgyvendinimo. Skundžiamo sprendimo 95–97 punktuose priminęs, organizatorių manymu, reikšmingas ir pateiktoje EPI cituojamas Sutarčių nuostatas, Bendrasis Teismas pirmiausia išnagrinėjo SESV 167 straipsnio 2, 3 ir 5 dalių reikšmę ir šiuo straipsniu siekiamus tikslus. Skundžiamo sprendimo 101–104 punktuose, susijusiuose su šiuo pagrindu, Bendrasis Teismas išnagrinėjo ir išplėtojo argumentus, patvirtinančius Komisijos sprendimą atmesti prašymą. Taigi Bendrasis Teismas nusprendė, kad SESV 167 straipsnis negali būti pagrindas Sąjungos teisės aktui, atitinkančiam pasiūlytos EPI tikslą ir turinį, priimti. Iš tikrųjų pateiktos EPI tikslas⁴⁵, viena vertus, reiškia daug daugiau, nei siekį paprasčiausiai prisidėti prie valstybių narių kultūrų klestėjimo, gerbiant jų nacionalinę ir regioninę įvairovę, arba paprasčiausiai skirti dėmesį bendram kultūros paveldui, ir, kita vertus, nėra tiesiogiai susijęs su kuriuo nors iš SESV 167 straipsnio 2 dalyje konkrečiai nurodytų tikslų. Bendrojo Teismo teigimu, apeliantai savo ieškinyje pripažino, kad pasiūlyta EPI nesiekė pačios kultūrų įvairovės apsaugos, nors tokia galėjo būti siūlomo teisės akto pasekmė.

98. Skundžiamo sprendimo 105–114 punktai susiję su SESV 19 straipsnio 1 dalies⁴⁶ pažeidimu. Skundžiamo sprendimo 105–109 punktuose apibendrinami šalių argumentai ir ginčijamo Komisijos sprendimo turinys. Apeliančių kaltinimas grindžiamas klaidingu SESV 19 straipsnio 1 punkto aiškinimu. Skundžiamo sprendimo 111–114 punktuose Bendrasis teismas išnagrinėjo SESV 19 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

2. Šalių argumentų santrauka

99. Apeliantai, palaikomi Vengrijos vyriausybės, pirmiausia kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis padarė aiškinimo klaidą, kai skundžiamo sprendimo 101–104 punktuose pritarė Komisijos argumentui, pagal kurį pasiūlytoje EPI siūlomu teisės aktu neprisidedama prie jokio Sąjungos kultūros politika siekiamo tikslo įgyvendinimo. Jų teigimu, priešingai, šiuo pasiūlymu prisidedama prie Sąjungos politikos krypties ir veiksmų suderinimo, reikalaujamo pagal SESV 7 straipsnį⁴⁷, skatinant laikytis požiūrio, kad vykdamas sanglaudos politiką reikia atsižvelgti į kultūrų įvairovę, minimą SESV 167 straipsnyje, ir stengtis ją išsaugoti.

⁴⁵ Pateikta EPI siekiama įgyvendinant Sąjungos sanglaudos politiką išsaugoti tautinių mažumų gyvenamus regionus saugant jų specifines etnines, kultūrines, religines ar kalbines ypatybes ir net suteikti tokiems regionams autonomijos statusą.

⁴⁶ Šioje nuostatoje nurodyta, kad „1. Nepažeisdama kitų Sutarčių nuostatų ir nevirsdydama Sąjungai jomis suteiktų įgaliojimų, Taryba, spręsdama pagal specialią teisėkūros procedūrą ir Europos Parlamentui pritarus, gali vieningai imtis atitinkamų veiksmų, siekdama kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasinės [rasės] arba etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos“.

⁴⁷ Šiame SESV 7 straipsnyje nustatyta, kad „Sąjunga užtikrina savo politikos krypties ir veiksmų suderinimą atsižvelgdama į visus savo tikslus ir vadovaudamasi kompetencijos suteikimo principu“.

100. Apeliantai taip pat teigia, kad Bendrasis Teismas atliko „abstrakčią šiame [apeliacinio skundo] skyriuje nurodytų nuostatų analizę“⁴⁸ (neatsižvelgdamas į sanglaudos politikos kontekstą), kuri yra klaidinga“.

101. Be to, apeliantai priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis skundžiamo sprendimo 104–114 punktuose atmetė kaltinimus, grindžiamus SESV 19 straipsnio 1 dalimi ir 167 straipsniu. Iš tikrųjų, apeliantų teigimu, „Bendrasis Teismas neatsižvelgė į riziką, kad reglamentavimo sistema gali pažeisti šias nuostatas, taip pat kitas šiame [apeliacinio skundo] skyriuje nurodytas nuostatas“, tuo atveju, jei Sąjungos teisės aktų leidėjai privalo iš dalies pakeisti taisykles, nustatytas vykdamas sanglaudos politiką. Dublike apeliantai pakartoja savo poziciją ir teigia, kad Komisijos pateiktas šio pagrindo nepriimtiniu grindžiamas prieštaravimas yra nepagrįstas. Apeliantai taip pat primena, kad kultūros srityje Sąjungos vykdomais veiksmais siekiama skatinti valstybių narių bendradarbiavimą. Be to, taikydama SESV 167 straipsnio 4 dalį Sąjunga taip pat turi atsižvelgti į kultūros aspektus, imdamasi veiksmų pagal kitas nuostatas. Apeliantai pažymi ir tai, kad ši pareiga patvirtinta SESV 7 straipsnyje, kuriame nustatytas reikalavimas užtikrinti Sąjungos politikos kryptį ir veiksmų suderinimą, taip pat Chartijos 22 straipsnyje, pagal kurią Sąjunga, vykdydama savo veiksmus, turi gerbti kultūrų, religijų ir kalbų įvairovę. Šiuo metu vykdamas sanglaudos politiką neprisidedama prie kultūrų įvairovės išsaugojimo, reikalaujamo pagal SESV 167 straipsnį, taigi ši politika neatitinka SESV 7 straipsnio, susijusio su Sąjungos politikos kryptį ir veiksmų suderinimu. Todėl skundžiamas sprendimas yra neteisėtas.

102. Komisija, palaikoma Rumunijos ir Slovakijos vyriausybių, mano, kad ketvirtasis pagrindas pirmiausia yra nepriimtinas, be to, nepagrįstas.

3. Analizė

103. Pritariu Rumunijos ir Slovakijos vyriausybių bei Komisijos nuomonei, kad ši pagrindą reikia pripažinti nepriimtiniu, nes apeliantai nenurodė teisės klaidos ir nepateikė konkretaus teisinio argumento dėl Bendrojo Teismo vertinimo, pateikto skundžiamo sprendimo 101–114 punktuose.

104. Primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją iš SESV 256 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos bei Teisingumo Teismo procedūros reglamento⁴⁹ 168 straipsnio 1 dalies d punkto ir 169 straipsnio 2 dalies matyti, kad apeliaciniame skunde turi būti tiksliai nurodytos sprendimo, kurį prašoma panaikinti, skundžiamos dalys ir pateikti teisiniai argumentai, kuriais konkrečiai grindžiamas šis prašymas, antraip apeliacinis skundas ar atitinkamas pagrindas gali būti pripažintas nepriimtiniu⁵⁰.

105. Pavyzdžiui, apeliacinio skundo 72–84 punktuose pateikiama tam tikra informacija, susijusi su bylos teisiniu pagrindu, tačiau apeliantai neišplėtoja konkrečių argumentų, skirtų nurodyti teisės klaidai, kurią, kaip jie mano, padarė Bendrasis Teismas, aiškindamas galbūt pažeistas teisės normas arba pagal jas pateikdamas teisinį faktinių aplinkybių kvalifikavimą. Priešingai, nei teigia apeliantai atitinkamoje dubliko dalyje, jie išsamiai nenurodė teisinių pagrindų, kurių atžvilgiu Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, skundžiamo sprendimo 101 punkte aiškindamas SESV 167 straipsnį. Be to, jie konkrečiai nepaaiškino, kaip skundžiamame sprendime pažeistos nuostatos, kurias jie išvardija savo

⁴⁸ Apeliaciniame skunde nepatikslinama, apie kurią būtent „nurodytą nuostatą“ kalbama, bet skundžiamo sprendimo 101–104 punktuose minimos SESV 167 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys, 3 straipsnio 3 dalis ir Chartijos 22 straipsnis.

⁴⁹ OL L 265, 2012, p. 1.

⁵⁰ Šiuo klausimu žr. 2017 m. birželio 8 d. Sprendimą *Dextro Energy / Komisija* (C-296/16 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2017:437, 60 punktas), 2017 m. vasario 16 d. Sprendimą *Brandconcern / EUIPO ir Scooters India* (C-577/14 P, EU:C:2017:122, 37 punktas) ir 2015 m. rugsėjo 3 d. Sprendimą *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Komisija* (C-398/13 P, EU:C:2015:535, 53 punktas).

apeliaciniame skunde. Kai kurių sąvokų, vartojamų apeliacinio skundo 81 ir 84 punktuose cituojamose nuostatose, išskyrimo patamsintu šriftu nepaaiškinant, kodėl apeliantai atrinko būtent šias nuostatas, negalima laikyti teisiniu argumentu ar Bendrojo Teismo vertinimo, kuriuo patvirtinamas sprendimas atmesti prašymą užregistruoti pateiktą EPI, kritika.

106. Apeliacinio skundo 89 punkte pateikdami antrąjį kaltinimą apeliantai tik pažymi, kad Bendrasis Teismas klaidingai išaiškino šiame skunde minėtas nuostatas, todėl skundžiamas sprendimas yra neteisėtas, tačiau plėtodami pastabas, susijusias su apeliacinio skundo ketvirtuoju pagrindu, nepateikia jokie teisinio argumento šiam teiginiui pagrįsti. Šiuo kaltinimu faktiškai siekiama, kad būtų iš naujo išnagrinėtos faktinės aplinkybės, susijusios su Bendrajame Teisme pateiktu kaltinimu, o tai nepriklauso Teisingumo Teismo kompetencijai nagrinėjant apeliacinį skundą.

107. Apeliacinio skundo 86 ir 87 punktuose apeliantai, remdamiesi faktinėmis aplinkybėmis, iš esmės tik teigia, kad kultūros politika nėra suderinta, tačiau nenurodo, kokius skundžiamo sprendimo motyvus kritikuoja, paprasčiausiai darydami nuorodą į pasiūlytą EPI, bet nepateikdami jokių konkrečių kritinių pastabų dėl argumentų, kuriais grindžiamas šis sprendimas.

108. Be to, savo dublike remdamiesi 1999 m. rugsėjo 9 d. Sprendimu *Lucaccioni / Komisija* (C-257/98 P, EU:C:1999:402, 61 ir paskesni punktai) apeliantai daro klaidingą išvadą. Jų teigimu, apeliacinis skundas priimtinas, nes jie privalo tik patikslinti teisinį pagrindą, kuriuo remdamasis Bendrasis Teismas turėjo nuspręsti kitaip, kadangi vien Teisingumo Teismas yra kompetentingas aiškinti Sąjungos teisę. Tiesa, Teisingumo Teismas yra aukščiausia instancija, kompetentinga aiškinti Sąjungos teisę. Tačiau, kaip patikslino Komisija, iš 1999 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Lucaccioni / Komisija* (C-257/98 P, EU:C:1999:402) 62 punkto aiškiai matyti, kad šiame sprendime nurodytas „teisinis pagrindas“, kuriuo remdamasis Bendrasis Teismas turėjo padaryti kitokią išvadą, akivaizdžiai skiriasi nuo „nuostatų“, kurių pažeidimu buvo remiamasi Bendrajame Teisme⁵¹. Šiuo atžvilgiu apeliantai turėjo paaiškinti, pirma, kodėl Bendrojo Teismo vertinime, susijusiame su SESV 167 straipsnio reikšme ir pateiktame skundžiamo sprendimo 101 punkte, nurodžius, kad autonomijos statuso suteikimas tautinių mažumų gyvenamiems regionams, siekiant įgyvendinti Sąjungos sanglaudos politiką, yra tikslas, kuriuo siekiama daug daugiau, nei paprasčiausiai prisidėti prie valstybių narių kultūrų klestėjimo, gerbiant jų nacionalinę ir regioninę įvairovę, padaryta teisės klaida. Antra, apeliantai taip pat turėjo paaiškinti, kuo tokio statuso suteikimas, priešingai, nei skundžiamo sprendimo 101 punkte nusprendė Bendrasis Teismas, yra tiesiogiai susijęs su kuriuo nors iš SESV 167 straipsnio 2 dalyje konkrečiai išvardytų tikslų.

109. Taigi tik nurodę teisės aktų nuostatas, kurias tariamai pažeidė Bendrasis Teismas, ir nepateikę konkrečių bei tikslų argumentų dėl teisės klaidų, kurių padarymu jį kaltina, apeliantai galiausiai nepateikė jokie neteisėtumo grindžiamo prieštaravimo.

110. Pagaliau, trečia, dėl apelianų teiginio, kad išvados, pateiktos skundžiamo sprendimo 101–104 punktuose, padarytos atlikus abstrakčią kitų „šiose apeliacinio skundo skyriuose“ nurodytų nuostatų analizę, neatsižvelgus į sanglaudos politikos kontekstą, pažymėtina, kad, mano nuomone, pirmiausia sunku suprasti, į kokias būtent nuostatas ir į kurį skyrį apeliantai daro nuorodą⁵², siekdami, kad nebūtų iškraipyti jų teiginiai. Tuo atveju, jei kalbama apie ES sutarties 3 straipsnio 3 dalies ketvirtą pastraipą ir Chartijos 22 straipsnį, kurie minimi pasiūlytoje EPI ir ginčijamame Komisijos sprendime, bet nėra nurodyti Bendrajame Teisme pareikštame ieškinyje, jų nurodymas tik

51 Šiame punkte nurodyta: „kadangi šio pagrindo ketvirtoje dalyje Bendrasis Teismas kaltinamas tuo, kad nusprendė, jog Komisija nepažeidė Tarnybos nuostatų 73 ir 78 straipsniuose numatytų procedūrų, nepatikslinant teiginio pagrindo, kuriuo remdamasis Bendrasis Teismas turėjo nuspręsti, kad Komisija pažeidė šias nuostatas, nes nepaprašė Invalidumo komisijos, 1991 m. įsteigtos pagal Tarnybos nuostatų 78 straipsnį, priimti sprendimo dėl apelianto ligos galimos profesinės kilmės, šią dalį reikia pripažinti nepriimtina“.

52 Nurodydami ketvirtąjį pagrindą apeliantai mini SESV 7 ir 10 straipsnius, 19 straipsnio 1 ir 2 dalis bei 167 straipsnio 4 dalį, taip pat ES sutarties 2 straipsnį, 3 straipsnio 1 ir 6 dalis bei 3 dalies ketvirtą pastraipą, be to, Chartijos 21 straipsnio 1 ir 2 dalis bei 22 straipsnį ir galiausiai Reglamento Nr. 1303/2013 7 straipsnį. Tačiau su šiuo kaltinimu susijusiose skundžiamo sprendimo punktuose minimos tik ES sutarties 3 straipsnio 3 dalis, SESV 167 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys bei Chartijos 22 straipsnis.

apeliacinio proceso stadijoje reiškia Bendrajame Teisme apibrėžto ginčo dalyko apimties išplėtimą. Be to, apeliantai nepatikslina, kodėl Bendrojo Teismo atlikta abstrakti analizė lemia klaidingą SESV 167 straipsnio aiškinimą ir kaip prireikus Bendrajam Teismui reikėjo konkrečiai analizuoti, kad šis straipsnis nebūtų tariamai pažeistas. Todėl ši apeliančių teiginį reikia pripažinti nepriimtinu.

111. Vadinasi, ketvirtąjį pagrindą, mano nuomone, reikia atmesti kaip nepriimtina.

D. Dėl penktojo pagrindo, susijusio su bylinėjimosi išlaidomis

1. Skundžiamas sprendimas

112. Iš skundžiamo sprendimo 22 punkto matyti, jog per pirmojoje instancijoje vykusį teismo posėdį Komisija Bendrajai Teismui pranešė, kad ieškovai pateiktos EPI interneto svetainėje paskelbė Komisijos atsiliepimą į ieškinį, pateiktą nagrinėjant bylą pirmojoje instancijoje, ir, nepaisydami jos prašymo, atsisakė pašalinti šį atsiliepimą į ieškinį iš šios svetainės. Komisija paprašė Bendrojo Teismo atsižvelgti į šį nederamą apeliančių elgesį sprendžiant klausimą dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo. Apeliantai neginčijo faktinių aplinkybių, dėl kurių Komisija pateikė kaltinimą, bet teigė, kad, nesant jų elgesį draudžiančio teisės akto, jis nelaikytinas piktnaudžiavimu teise. Todėl jie Bendrojo Teismo paprašė bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimą spręsti pagal bendrąsias taisykles.

113. Skundžiamo sprendimo 129 punkte Bendrasis Teismas, remdamasis Bendrojo Teismo procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalimi, nusprendė: kadangi apeliantai pralaimėjo bylą, jie turi padengti savo ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas, net nesant būtinybės atsižvelgti į tai, kad šiuo atveju apeliantai pakenkė teismo proceso apsaugai, pažeisdami pirmiausia procesinės lygybės ir tinkamo teisingumo vykdymo principus⁵³.

2. Šalių argumentų santrauka

114. Apeliantai nurodo faktus, susijusius su Komisijos atsiliepimo į ieškinį paskelbimo internete aplinkybėmis. Jie taip pat tvirtina, kad skundžiamo sprendimo 129 punkte pateikiamas teiginys, iš kurio matyti, kad Bendrasis Teismas mano, jog nustatyta, kad „ieškovai nepažeidė veiksmingos teisminės gynybos, būtent procesinio lygiateisiškumo ir tinkamo teisingumo vykdymo principų [ieškovai pakenkė teismo proceso apsaugai, pažeisdami pirmiausia procesinės lygybės ir tinkamo teisingumo vykdymo principus]“, yra klaidingas. Atsižvelgiant į bendruosius valstybių narių teisės principus, nagrinėjamu atveju negalima kalbėti apie piktnaudžiavimą Sąjungos teise.

115. Komisijos teigimu, bet kuriuo atveju atskiras reikalavimas dėl Bendrojo Teismo sprendimo dėl bylinėjimosi išlaidų tariamo neteisėtumo – darant prielaidą, kad toks reikalavimas pateiktas – yra nepriimtinas. Šis pagrindas iš esmės nereikšmingas, taigi jį reikia atmesti, o tuo atveju, jei visi kiti apeliacinio skundo pagrindai atmetami, taikant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio antrą pastraipą reikalavimą dėl Bendrojo Teismo sprendimo dėl bylinėjimosi išlaidų tariamo neteisėtumo reikia atmesti kaip nepriimtina.

116. Vengrijos ir Rumunijos vyriausybės dėl šio pagrindo nuomonės nepareiškė, o Slovakijos vyriausybė iš esmės palaiko Komisiją.

⁵³ Šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2010 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Švedija ir kt. / API ir Komisija* (C-514/07 P, C-528/07 P ir C-532/07 P, EU:C:2010:541, 85 ir 93 punktai).

3. Analizė

117. Iš Bendrojo Teismo teiginio, pateikto skundžiamo sprendimo 129 punkte, matyti, kad šio sprendimo dalyje, susijusioje su bylinėjimosi išlaidų paskirstymu, į apeliančių veiksmus nebuvo atsižvelgta. Iš tikrųjų Bendrojo Teismo vartojama formuluotė „net nesant būtinybės nagrinėti“ patvirtina, kad jis nesprendė dėl įtakos, kurią apeliančių veiksmai gali turėti išlaidų paskirstymui.

118. Vis dėlto pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją dėl antraeilių Bendrojo Teismo sprendimo motyvų pateikti argumentai negali lemti šio sprendimo panaikinimo, taigi yra nereikšmingi⁵⁴.

119. Vadinasi, penktąjį pagrindą reikia atmesti kaip nereikšmingą.

E. Dėl papildomų pagrindų, susijusių su gero administravimo principo pažeidimu, vienodo požiūrio principo pažeidimu ir teisės klaida dėl neregistravimo iš dalies

120. Šiais trimis pagrindais apeliantai iš esmės priekaištauja Bendrajam Teismui, pirma, dėl gero administravimo principo pažeidimo, antra, dėl teisės klaidos, susijusios su pasiūlytos EPI neužregistravimu iš dalies, ir, trečia, dėl vienodo požiūrio principo pažeidimo, ir tuo remdamiesi prašo panaikinti skundžiamą sprendimą.

121. Komisija teigia, kad šie pagrindai yra nauji, taigi pirmiausia nepriimtini. Jos manymu, jie bet kuriuo atveju yra nepagrįsti.

122. Mano nuomone, šie papildomi pagrindai yra nepagrįsti.

123. Pirmiausia pažymėtina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją vykstant apeliaciniam procesui Teisingumo Teismas iš esmės kompetentingas tik ištirti pirmojoje instancijoje nagrinėtų pagrindų teisinį vertinimą⁵⁵. Be to, primintina, kad pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 127 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal pastarojo reglamento 190 straipsnio 1 dalį, vykstant procesui negalima remtis naujais pagrindais, nebent jie pagrindžiami teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui.

124. Nagrinėjamu atveju pagrindai, susiję su gero administravimo principo pažeidimu, teisės klaida dėl neregistravimo iš dalies ir vienodo požiūrio principo pažeidimu, grindžiami teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant šiam apeliaciniam procesui ir yra susijusios su EPI „Minority SafePack – milijonas parašų už įvairovę Europoje“ (toliau – EPI „Minority SafePack“), pateikta siekiant apsaugoti tautines bei kalbines mažumas ir Sąjungos lygiu nustatyti taisykles tam, kad būtų išsaugota Sąjungos kultūrinė ir kalbinė įvairovė, taip pat su EPI „Sumažinkime ES skaldančius darbo užmokesčio ir ekonominius skirtumus!“, iš dalies užregistruota 2017 m. gegužės 16 d. Komisijos sprendimu (ES) 2017/877 dėl pasiūlytos piliečių iniciatyvos „Sumažinkime ES skaldančius darbo užmokesčio ir ekonominiu skirtumus!“⁵⁶.

54 Šiuo klausimu žr. 2015 m. vasario 12 d. Sprendimą *Komisija / IPK International* (C-336/13 P, EU:C:2015:83, 33 punktas), 2015 m. birželio 30 d. Nutartį *Evropaiki Dynamiki / Komisija* (C-575/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2015:443, 20 punktas), 2014 m. vasario 13 d. Sprendimą *Vengrija / Komisija* (C-31/13 P, EU:C:2014:70, 82 punktas) ir 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *Prancūzija / People's Mojahedin Organization of Iran* (C-27/09 P, EU:C:2011:853, 79 punktas).

55 Šiuo klausimu žr. 2017 m. sausio 26 d. Sprendimą *Masco ir kt. / Komisija* (C-614/13 P, EU:C:2017:63, 32 punktas), 2017 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Anagnostakis / Komisija* (C-589/15 P, EU:C:2017:663, 55 punktas), 2014 m. balandžio 30 d. Sprendimą *FLSmidth / Komisija* (C-238/12 P, EU:C:2014:284, 42 punktas) ir 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimą *ASPLA / Komisija* (C-35/12 P, EU:C:2014:348, 39 punktas).

56 OL L 134, 2017, p. 38. Apie šį sprendimą pranešta Dokumentu Nr. C(2017) 3382.

125. Pasiūlytą EPI „Minority SafePack“ iš pradžių buvo atsisakyta užregistruoti Komisijos sprendimu⁵⁷. 2017 m. vasario 3 d. Sprendimu *Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe / Komisija* (T-646/13, EU:T:2017:59) Bendrasis Teismas panaikino šį Komisijos sprendimą atmesti prašymą užregistruoti, todėl EPI „Minority SafePack“ buvo iš dalies užregistruota⁵⁸. Pasiūlytoje EPI Europos Sąjunga raginama „gerinti tautinėms ir kalbinėms mažumoms priklausančių asmenų apsaugą ir stiprinti kultūrų ir kalbų įvairovę Sąjungoje“. Iš tos pačios privalomai pateiktos informacijos matyti, kad šia EPI buvo siekiama paraginti Europos Sąjungą „priimti kelis teisėkūros aktus, kad būtų pagerinta tautinėms ir kalbinėms mažumoms priklausančių asmenų apsauga ir sustiprinta kultūrinė ir kalbinė įvairovė [jos teritorijoje]“ ir kad „šie aktai turi apimti priemones dėl regioninių ir mažumų kalbų, švietimo ir kultūros, regioninės politikos, dalyvavimo, lygybės, masinės informacijos šaltinių turinio ir regionų valdžios institucijų teikiamos valstybės paramos“. Pasiūlyta EPI buvo siūloma remiantis SESV 177 ir 178 straipsniais iš dalies pakeisti esamą reglamentą⁵⁹.

126. Pirma, pagrindas, grindžiamas teisės klaida, susijusia su EPI neregistravimu, yra nepagrįstas.

127. Pagal apeliančių teiginius, pagrįstus šios išvados 124 ir 125 punktuose minėtų EPI daliniu registravimu po skundžiamo sprendimo priėmimo, dalinio registravimo galimybė jau buvo 2013 m., kai buvo atsisakyta užregistruoti šią pateiktą EPI. Tai, kad nė viena iš organizatorių nurodytų ir reikšmingomis laikytų nuostatų nėra tinkamas teisinis pagrindas pasiūlytai EPI pagrįsti, EPI daliniam registravimui neturi reikšmės⁶⁰.

128. Vis dėlto nagrinėdamas apeliacinį skundą Teisingumo Teismas yra kompetentingas tik konstatuoti, kad sprendimas yra neteisėtas, tačiau negali nurodyti Komisijai atlikti tam tikrus veiksmus. Taigi, jei Teisingumo Teismas šį apeliacinį skundą pripažintų pagrįstu, Komisija turėtų imtis reikiamų veiksmų.

129. Antra, pagrindai, susiję su gero administravimo principo ir vienodo požiūrio principo pažeidimu, taip pat yra nepagrįsti.

130. Iš tikrųjų, kaip priminta Reglamento Nr. 211/2011 10 konstatuojamojoje dalyje, sprendimas dėl pasiūlytos EPI registravimo pagal šio reglamento 4 straipsnį turi būti priimtas vadovaujantis gero administravimo principu, su kuriuo pirmiausia susijusi kompetentingai institucijai tenkanti pareiga atlikti kruopštų ir nešališką tyrimą, atsižvelgiant, be kita ko, į visas svarbias konkretaus atvejo aplinkybes⁶¹. Tačiau šis pagrindas negali lemti išsamesnės analizės, todėl yra nereikšmingas.

131. Tiesa, nors pateiktos EPI tikslas, kuris yra pati pasiūlytos EPI esmė, kai kuriais atžvilgiais sutampa su EPI „Minority SafePack“ turiniu, vis dėlto pasiūlyta EPI labai skiriasi nuo EPI „Minority SafePack“, primintos šios išvados 124 ir 125 punktuose. Taigi negalima teigti, kad pažeistas lygybės principas, kalbant apie situacijas, kurios nėra panašios. Be to, pagrindas, susijęs su vienodo požiūrio principo pažeidimu, negali lemti išsamesnės analizės, todėl yra nereikšmingas.

⁵⁷ Šiuo klausimu žr. 2013 m. rugsėjo 13 d. Komisijos sprendimą C(2013) 5969 *final*.

⁵⁸ Šiuo klausimu žr. 2017 m. kovo 29 d. Komisijos sprendimą (ES) 2017/652 dėl pasiūlytos piliečių iniciatyvos „Minority SafePack – milijonas parašų už įvairovę Europoje“ (pranešta Dokumentu Nr. C(2017) 2200) (OL L 92, 2017, p. 100).

⁵⁹ Kalbant konkrečiau, Sprendimo 2017/652, kuris buvo priimtas po 2017 m. vasario 3 d. Sprendimo *Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe / Komisija* (T-646/13, EU:T:2017:59) ir kuriuo buvo užregistruota EPI „Minority SafePack“, 1 straipsnio 2 dalies ketvirtoje ir penktoje įtraukose nustatyta: „Gali būti renkami pritarimo šiai pasiūlytai piliečių iniciatyvai pareiškimai, remiantis tuo, kad ja Komisija raginama pateikti pasiūlymų dėl:
– reglamento, kuriuo pritaikomos struktūrinių fondų užduotims, prioritetiniams tikslams ir organizacijai taikomos bendrosios taisyklės, kad būtų atsižvelgiama į mažumų apsaugą ir skatinama kultūrų bei kalbų įvairovė, jei finansuotinais veiksmais stiprinama Sąjungos ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda;
– Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo siekiama iš dalies pakeisti reglamentą dėl programos „Horizontas 2020“, kad būtų pagerinti papildomos naudos, kurią nacionalinės mažumos ir kultūrų bei kalbų įvairovė galėtų suteikti ES regionų socialinei ir ekonominei plėtrai, tyrimai.“

⁶⁰ Šiuo klausimu žr. Sprendimą 2017/652.

⁶¹ Šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Anagnostakis / Komisija* (C-589/15 P, EU:C:2017:663, 47 punktą).

132. Siūlau apeliacinio skundo papildomus pagrindus atmesti kaip nereikšmingus.

V. Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

133. Kaip minėjau šios išvados 62 punkte, manau, kad apeliacinio skundo pirmasis ir trečiasis pagrindai pripažintini pagrįstais. Todėl, mano nuomone, šia dalimi skundžiamą sprendimą reikia panaikinti.

134. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą tuo atveju, jei Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

135. Manau, kad Teisingumo Teismas gali nuspręsti dėl ieškinio. Mano nuomone, pakanka konstatuoti, kad Komisija padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad pasiūlyta EPI akivaizdžiai nepatenka į Komisijos įgaliojimus ir kad nėra įvykdyta Reglamento Nr. 211/2011 4 straipsnio 2 dalies b punkte nustatyta sąlyga. Todėl, mano manymu, reikia panaikinti šią ginčijamo Komisijos sprendimo dalį. Komisija turi imtis reikiamų veiksmų.

VI. Dėl bylinėjimosi išlaidų

136. Atlikęs analizę siūlau apeliacinio skundo pirmąjį ir trečiąjį pagrindus pripažinti pagrįstais.

137. Iš Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalies matyti, kad jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.

138. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą vykstant apeliaciniam procesui pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalauja.

139. Kadangi apeliantai reikalavo priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, o ši pralaimėjo bylą, iš jos turi būti priteistos bylinėjimosi išlaidos.

140. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 4 dalį įstojusios į bylą šalys padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

VII. Išvada

141. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Panaikinti 2016 m. gegužės 10 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Izsák ir Dabis / Komisija* (T-529/13, EU:T:2016:282).
2. Panaikinti 2013 m. liepos 25 d. Komisijos sprendimą C(2013) 4975 *final* atmesti prašymą užregistruoti pasiūlytą piliečių iniciatyvą „Sanglaudos politika, skirta regionų lygiateisiškumui ir regionų kultūrai išsaugoti“.
3. Priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
4. Vengrija, Rumunija ir Slovakijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.